

AZ AMATŐR

Megjelenik havonta kétszer :: Évente
12 kettős képes szám és 12 pótfüzet,
■■■■ összesen 36 szám ■■■■
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

A 12 pótfüzet külön előfizetési ára 3 kor.
„AZ AMATŐR“ előfizetőinek ingyen.
Az egyes pótfüzet ára 25 fillér.

FÉNYKÉPEZÉSI FOLYÓÍRAT

Szerkeszti és kiadja: dr. Kohlman Artúr

Társszerkesztő: Gábor József. Helyettes
szerkesztő: Sz. Kiss Lajos, vegyész-
mérnök. Főmunkatársak: Sztankovszky
■■ József, Szeghalmi Gyula. ■■

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII/29., Baross-tér 15. szám.
Telefon 94-49. ■■ Telefon 94-49.

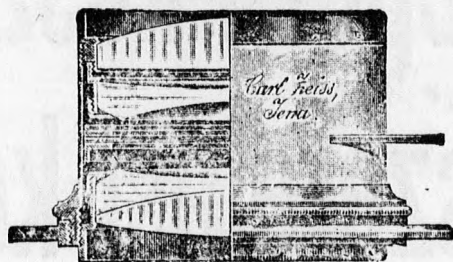
ZEISS

ARASZTIGMÁTOR

„TESSAR“

1:3.5

Arcképekhez

1:4.5

Lumière színes
felvételekhez

1:6.3

Pillanat- és tájfelvételekhez.

PALMOS-KAMARÁK

könnyű fémből fokális redőnyzárral kapható a foto-
üzletekben, valamint

WIEN, IX/3 **CARL ZEISS** Berlin,
Ferstelgasse 1. — **JENA** — Frankfurt a.M.
(Ecke Maximilianplatz) — Hamburg, London,
St. Petersburg.

Tessék „P 32“ sz. ismertetést kérni. =!! Ingyen és bármentve!!

„LINO TYP“

TRAPP & MÜNCH

papirja, a MATT-ALBUMIN-PAPIROK új fajtája.

Vászonszövéssel, fehér és sárgás; finom és szemcsés.

Védjegy

LINO TYP minden negatívhoz alkalmas a finom szem-
csés („Feinkorn“) kisebb méretű képekhez,
a durva szemcséjű „Grobkorn“ a nagy
méretűekhez,

LINO TYP igen gyakran szép meleg és bársonypuha
árnyékokkal másol.

LINO TYP bármely használatos, a fénytelen celloidin
papirokhöz előírt színező vagy színező-rög-
zítő (tónfixáló) fűrdőben kitűnően színezhető.

LINO TYP plasztikus, előkelően művészi hatású képe-
ket ad, melyek hasonlatosak a festmények
reprodukcióihoz

LINO TYP 27 M-ba kerül a szakfényképésznek köny-
venként. De ivenként is kapható.

Mintacsomagok — „Az Amatőr“-re való hivatkozás ese-
tén — a kívánt méretekben bármentve I.-M.-ért kaphatók.

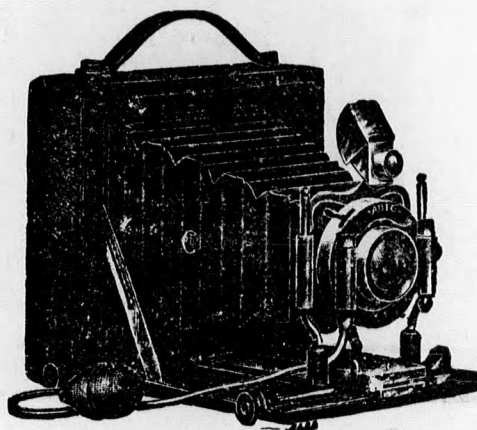
◆◆◆ TRAPP & MÜNCH G. m. b. H. FRIEDBERG (Hessen.) ◆◆◆

Modern művésznyomat-papírosok gyára.
MATT-ALBUMIN, a legrégebb és legismertebb jelzés.

— Telefon-szám: 64. —
Sürgőnycim: „TUMA“.

**Alkalmi
vétel !!**

**Ritka :
alkalom!**

Üzlethelyiségünk megváltoztatása miatt

Fényképező-készülékek és felszerelési kellékek

**mélyen leszállított áron kaphatók
készpénz vagy részletfizetés ellenében**

**Fényképezők ne mulasszák el
üzlethelyiségünket felkeresni.**

Aufrecht és Goldschmied, Budapest

• • • VII., Rákóczi-út 26. szám. • • •

Wanaus József

FÉNYKÉPEZŐ - KÉSZÜLÉKEK
ÉS KELLÉKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 19.

Dúsan felszerelt raktár: szalon-, utazó, Kodak és egyéb kézi kamrákban. — Leghíresebb gyártmányú objektívek. Celloidin, aristo, bromezüst papírok. — Kiváló jó minőségű lemezek. — Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron. — Előhívások 1 nap alatt eszközöltetnek. — Mindennemű fényképezési munkát elvállalok.

Sötét kamara amatőröknek ingyen áll rendelkezésére.
Uj nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Aki Kamarát
Objectívet
akar venni,
! eladni, !
! cserélni !

forduljon tanácsért

„Az Amatőr“-höz

Az „adás-vétel-csere“ rovat az
előfizetőknek ingyen áll rendelkezésre.

(Válaszbélyeg melléklendő.)

Vannak hasznavehetetlen negatívjai ??
Akar jó másolatokat !!

Használja a «**Rembrandt**»-papiroost,

mely még a legszürkébb, látszólag teljesen hasznavehetetlen negativekről is pampás másolatokat ad.

Fabrik Photogr. Papiere, Trockenplatten und patent. Spezialaparate:

Ferdinand Hrdliczka Wien XVI|2

Lerchenfeldergürtel 9—11.

Herbststrasse 1.

Szönyegeket javításra, mosásra és tisztításra elvállal **Brandl Arthurné** :: perzsa szőnyeg raktára. :: Budapest, VII., Erzsébet-körut 18. I. em. 7. **A legolcsóbb bevásárlási forrás.**

LIPP GYULA
ékszerész-, arany- és ezüstműves
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 18.
▲ Menyaszonyi kelengye és ajándékok. ▲
Telefon: 76-52. Alapítotott 1849.

Kaphatók a fotoüzletekben
AZEKA
Film-kifeszítők, film-sulyzók, tok- és gyűrűszorítók filmekhez. Háromkarú lemezemelők.
Egyedüli gyártóink: Aug. Chr. Kitz, Frankfurt a. Main.

WORNITZER LIPÓT

fényképész, a „Photo-Club, magyar amatőr-fényképezők országos egyesületé”-nek assistense.

BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 17. V. em. (lift).

Mérsékelt díj mellett, alapos szakszerű oktatást ad amatőröknek a fényképezés bármely ágában és összes művészies eljárásaiban; továbbá jutányos árak és leggondosabb kivitel mellett

Elvállal mindennemű fényképezési munkát amatőrök részére

u. m. lemezek és filnek előhívását, negatívok javítását és retusmunkákat. — Másolatok készítését bármely eljárás szerint, bármily kivánt kivitelben. Nagyításokat. — Művészies platin, pigment és gummi-nyomatok készítését. Vetítő- és stereoskop-képek készítését.

Szász királyság
**Technikum
Mittweida.**

Igazgató: A. Holzt, tanár.
Magasabb technikai tanintézet
elektro- és gépészmérnökök,
technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépítő laboratóriumok Gyári tanulóműhelyek.
3610 hallgató a 36. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a
ittkarság által.

Aki „Az Amatőr”-nek egy új előfizetőt szerez,

„Az Amatőr” bármelyik régebbi évfolyamának annyi negyedévi füzetét **kapja ingyen!**

a hány negyedre az általa szerzett új előfizető „Az Amatőr”-re előfizet.

Halmozás esetén több évfolyamot, bekötési táblákat és almanach-zsebkönyvünket teljesen ingyen kapják az előfizetőket-gyűjtők.

Lapunk terjesztését t. olvasóink szives jóindulatába ajánljuk!

Amatőrismerősök címeit — mutatóvényszámok küldése céljából — köszönettel fogadjuk.

Fényképezési cikkek szaküzlete.

ROGÁTSY KÁLMÁN

Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Sip-utca sarkán.

KÉZI KAMARÁK, műkedvelő-készülékek, legegyszerűbb szerkezettől a legmodernebb kivitelig.

KODAKOK: Zeiss-Minimum-Palnos, Goerz-Ango, Hüttig-féle Cupido, Wünsche-féle Victrix-kamarák nagy választékban.

LEMEZEK, PAPIROK, vegyszerek mindig friss állapotban, csinos kivitelű kartonok nagy választékban. „Az Amatőr” előfizetői és klubtagok árkedvezményben részesülnek. Sötét kamara használata díjtalan. Árjegyzékem ingyen és bérmentve.

FÉNYKÉPEZÉS ISKOLÁJA.

III.

Felvételeink megtétele után kíváncsian várjuk az eredményt. A kezdőknek célszerű az előidézést lehetőleg minél előbb elvégezni, de ha nem lenne lehetséges, napok, sőt hetek multával is megtehetjük. A felvétel alkalmával a brómezüst-lemez a fény hatása alatt oly változáson megy át, amely szemmel meg nem figyelhető. Bizonyos kémiai műveletnek kell tehát lemezünket alávetnünk, hogy a képet megláthassuk. E művelet az *előidézés*, amely tehát nem egyéb a láthatatlan kép láthatóvá tételénél. Mivel pedig a kép még mindig fényérzékeny, azért a lemezen levő változó anyagokat el kell távolítanunk belőle s ez az u. n. *állandósítás* vagy *fixálás*.

A fényképezésnek egyik feltétlenül legérdekesebb művelete ez az *előadás*. Midőn vöröslámpánk misztikus fénykörében lessük, hogy a fehér lemezen jassan mint tűnik elő a kép. Először csak a legvilágosabb részeknek megfelelő egyes foltok lesznek láthatók, majd mindig több és több részlet tűnik elő, míg végre minden előttünk áll, de fordított árnyékolásban, azaz ami eredetileg fehér, az a negatívon fekete stb. *Szinte érthetetlen, hogy vannak, akik az előidézést nem maguk végzik.* Az előhívás annyira összefüggésben van a felvétellel s az előidézéssel annyira az expozíció minőségéhez kell illeszkednie, hogy azt legjobban csak az végezheti el, aki a felvételt végezte. Sajnos, amatőrjeink között sokan vannak, akik a felvétellel befejezettnek tartják a fotografálás műveletét s a továbbiakat olyanra bizzák, aki az expozíció milyenségét nem ismervén, teljesen gépiesen idézi elő a lemezt s a legjobb akarat mellett is elrontja azt a képet, amely helyes előidézési móddal még megmenthető lett volna. Ily módon az a belső kapcsolat is hiányzik az amatőr és képe között, ami pedig elengedhetetlen kelléke annak, hogy szép és értékes dolgot produkálhassunk. Kezdőknél különösen fontos, hogy felvételeiket maguk idézzék elő, mert ezáltal az expozícióbeli tévedésekre is könnyen rájönnek.

Az előidézést, vagy előhívást az e célra szolgáló folyadékokkal, az előidézőkkel (előhívókkal) végezzük. Igen sokféle előidéző van, amelyek közül a kezdő olyant válasszon, amely a legtöbb következménynek megfelel. Az előidézők leírására nem terjeszkedem ki. Egyiknek ez, másiknak amaz a jó tulajdonsága van, a kezdő azonban lehetőleg mindig csak egyfélélt használjon.

Az előidézőket vehetjük készen, vagy magunk is összeállíthatjuk. Részemről inkább ajánlom, hogy mindenki önmaga állítsa elő előidézőjét, mert így legjobban megismerkedik az egyes anyagokkal, azok sajátosságaival és viselkedésével s később — a körülményekhez képest — már biztosabban tudja változtatni az előhívó összetételét.

A jó előidézőtől megkivánjuk, hogy se túl gyorsan, se nagyon lassan ne működjék, jól fedett, fátyolmentes képet adjon s a vele való bánásmód ne piszkítson, azaz kézen, ruhán s egyéb eszközökön csunya foltot ne hagyjon.

Talán legáltalánosabb s így kezdőknek leginkább ajánlható a glicerin és metol-hydrochinon előidéző. Az alábbiakban közlöm ezek *kipróbált* recipéit.

Glicin előidéző:

200 kcm. víz
25 gr. kristályos nátriumsulfid
10 „ glicin
50 „ hamuzsír

Használat előtt 1 rész hivat 4 rész vízzel keverünk.

Metol-hydrochinon előidéző:

500 kcm. víz
1.5 gr. metol
50 „ kristályos nátriumsulfid
6 „ hydrochinon
20 „ hamuzsír

Használatkor ugyanannyi vízzel higitjuk.

Az előidézőket úgy készítjük, hogy a megadott mennyiségű vízben egymásután oldjuk fel a szükséges mennyiségű anyagot. De az utóbbit csak akkor kezdjük oldani, ha az előbbi már feloldódott.

A lemezek előidézése. Mielőtt hozzáfognánk az előidézéshez, elkészítünk minden szükségeset. Meggyújtjuk a vöröslámpát, az előhívó folyadékot és az állandósító fürdőt az előzőleg kitörölt tálakba öntjük, odakészítjük a mosóvizes edényt és a kéztörlésre szolgáló ruhát. Ezután a *tiszta* asztalon, *a lámpától távol*, kinyitjuk a kazettát s kiemeljük a lemezt, majd finom ecsettel leporolva, s a két átellenes élénél a jobb kéz hüvelyk és mutató ujjá közzé fogva, réteges oldalával lefelé, az előidéző tálba meritjük. Arra kell törekednünk, hogy az előhívó egyszerre fedje el a lemezt mert különben előidézési foltokat kapunk. Ha sok előidéző folyadékkal dolgozunk, ez semmi nehézségbe nem ütközik; ha azonban csak kevés idéző áll rendelkezésünkre, úgy járunk el, hogy balkézrel az előidéző tálát egyik oldala felé hajlitjuk s midőn a folyadék odagyúlt, a jobbkezben tartott lemezt a tál fenekére téve, a tálát az ellenkező oldalra hajlitjuk, majd ismét vissza, amidőn a hívó folyadék — a himbálás folytán — ellepi a lemezt.

Most a tálát a lámpa fényköréből kivéve, kezünkkel lassan himbáljuk s időnként a vörös lámpánál nézzük, mutatkoznak-e a kép jelei. Egy-két perc múlva — normális megvilágítást tételezve fel — kezd előtűnni a kép s most már a lámpafénynél figyeljük meg a kép fejlődését. Midőn már a finomabb részletek is kibontakoznak, a lemezt szélénél fogva kiemeljük s a vörös lámpa fénye felé tartva, átnézetben figyeljük meg az előhívás előhaladottságát. Fontos annak megítélése, mikor szakítsuk félbe az előidézést. Az amatőrök körében az előidézés befejezésére nézve többféle nézet van elterjedve. Egyik azt tartja, hogy addig kell hívni, amíg az üvegoldalán is látszik a kép. A másik szerint akkor fejezzük be, amidőn az egész lemez megfeketedik. Mindkét nézet helytelen, mert egyes esetekben, egyes lemez fajtáknál lehet ugyan, hogy e tünetek jelzik a hívás befejezését, de ezt általánosítani nem lehet. *Mindig átnézetben a negatív fedettségét figyelve kell megítélnünk a lemezt.* És pedig szemügyre vesszük az eredetileg fehér helyeket, melyek a negatíven feketének mutatkoznak. Ha e helyek elég átlátszatlanok, a finom részletek kibontakoztak s a leg-sötétebb helyek még fehérek, de már kezdenek szürkülni, haladéktalanul kivesszük a lemezt, tiszta vízben alaposan leöblítjük s az állandósító fürdőbe helyezzük. Ha e határt még nem értük el, visszatesszük a lemezt az előhívó fürdőbe és tovább hívjuk. Midőn a lemezt kiemeljük, ne tartsuk sokáig kinn, mert *a lámpa fényétől fátyolt kaphat* s ne tartsuk nagyon közel a lámpa üvegjéhez, mert az emulzió kis hólyagocskák keletkeznek. Az előidézéskor tekintetbe kell vennünk azt is, hogy a rögzítésnél a változatlanul maradt brómezüst kioldódik, tehát a lemez fedettségéből kissé veszíteni fog, jobb tehát, ha kissé túlhívjuk.

Az előidézés ideje normális esetekben 5—15 perc között változik. Hideg előidézővel lassabban fejlődik a kép, de keményebb lesz; meleg előidéző gyorsabban hív, de könnyen fátyolos lesz a kép. Legjobb a 180 C°-u előidéző.

Az előhívás befejezése után az előhívó-oldatot jól záródó üvegbe tesszük el, mert még egyes esetekben felhasználhatjuk. Az előidézés ugyanis nem történik mindig oly simán, mint előbb említettem. Helytelen megvilágításnál, túlhosszú vagy túlrövid expozíció esetében a kép másképen fog fejlődni s ez esetben, hogy a képet megmenthessük, másféleképpen kell végeznünk az előidézést. Sok esetben magunk sem tudjuk, vajjon elég volt-e a kinntartás vagy nem exponáltunk-e túlsokáig. Erről azonban az előidézés megkezdésekor csakhamar tudomást vehetünk. Elővesszük a használt előhívót — amelynek azonban nem szabad átlátszatlan sötétnek lennie — pár csepp friss idézővel elegyítjük s kezdjük rendesen hívni a képet.

Ha a kép hamar megjelenik s a részletek igen gyorsan fejlődnek ki, akkor túlexponáltunk. Ez esetben a lassú hatású használt előidéző vagy nagyon hígított friss előidéző alkalmazásával, vagy ha előre tudtuk a túlmegvilágítást 10%-os brómkáli oldatnak az előidézőbe való csepegtetésével igyekszünk a hibán segíteni. A lemez ilyenkor csakhamar egyszínű szürke lesz, de ezzel nem törődve, folytatjuk a hívást, amíg átnézetben a fehér helyeknek megfelelő rész elég feketének mutatkozik s csak ekkor fejezzük be az előidézést.

Ha a kép az előidézőben néhány percen belül egyáltalán nem tűnik elő vagy csak igen lassan kezd fejlődni, akkor keveset exponáltunk. Az ily lemezen — ha az aláexponálás nagyfokú volt — már nem javíthatunk sokat. Ilyenkor a lemezt kiemelve a hívóból, friss és lehetőleg koncentrált előidézőbe helyezzük át és itt hívjuk tovább, esetleg 1%-os nátronlúg hozzáadásával siettetjük a kép fejlődését.

❖

❖

M O Z G Ó A L A K O K :: FELVÉTELE. ::

Minél kisebbnek látszik valamely tárgy a kamara homályos üvegén, annál kisebb annak látható mozgása is. Miután tehát valamely tárgy a fényképező gépben annál kisebbnek tűnik elő, minél távolabb áll a lencsétől és minél rövidebb a lencse gyújtávola, ebből következik, hogy e két tényező a kép körvonalainak látható eltolódására befolyással van. Mássalől világos ebből, hogy egy éles kép eléréséhez a megvilágítási időnek annál rövidebbnek kell lennie, minél nagyobb a kép konturjainak egy bizonyos idő alatti eltolódása.

Ezt a következő táblázat teszi világossá :

A tárgy távolsága a lencsétől (objektívől)	Gyorsaság 1 másodpercre 1 méter 5 méter 10 méter megvilágítási idő másodpercenként		
100-szoros gyújtávnál	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{500}$	$\frac{1}{1000}$
500-szoros "	$\frac{1}{29}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{200}$
1000-szeres "	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{50}$	$\frac{1}{100}$

E táblázat használata egyszerű: Ha egy ló a kamara előtt másodpercenként 5 méter gyorsasággal mozog és az objektívől olyan távolságban van, mely az objektív gyújtávnak 1000-szerese, úgy a kép eléggé éles lesz, ha a lemezt $\frac{1}{50}$ másodpercig világítjuk meg. Ha azonban a ló csak 100-szoros gyújtávnál van (illetőleg 10-szer közelebb), úgy a lemezt csak $\frac{1}{500}$ másodpercig (azaz 10-szer rövidebben) kell megvilágítanunk.

Ebből következik, hogy annyival nehezebb jó pillanatképet csinálni, minél közelebb van a felveendő mozgó tárgy és minél hosszabb az objektív gyújtávolsága.

Ha egy mozgásban levő tárgyat pillanatfelvételen veszünk fel, úgy a kép még elég élesnek tűnik elő, ha a konturok eltolódása nem többet, mint körülbelül 0.1 mm. tesz ki.

A kezdő amatőröknek egynéhány esetben tájékozásul szolgálhat az alábbi általánosságban kiszámított megvilágítási időadat, előrebocsátva, hogy ehhez fényerős aplanátot, anasztigmát-lencsét lehetőleg teljes fényrekesz mellett kell használnunk :

Nevető gyermek, életképek stb., melyeknél kivárjuk a nyugalom egy pillanatát és aztán lassan működő pillanatzárral világítunk	Megvilágítási idő : 1-től $\frac{1}{5}$ mpercig.
Idomított kutyák, macskák stb.	$\frac{1}{2}$ " $\frac{1}{10}$ "
Utcai jelenetek emeleti ablakokból az alakok nagysága szerint	$\frac{1}{20}$ " $\frac{1}{50}$ "
Legelő állatok, juhnyájak szabad éggel	$\frac{1}{20}$ " $\frac{1}{30}$ "
Uzó hajók 500 métertől 1000 méter távolságban	$\frac{1}{50}$ " $\frac{1}{150}$ "
Ugró és ügető lovak, repülő madarak, szaladó emberek stb.	$\frac{1}{100}$ " $\frac{1}{400}$ és $\frac{1}{1000}$ mp-ig.

Az aranychlorid.

Az arany-chlorid a fényképezésben igen fontos szerepet játszik, amennyiben — köztudomás szerinti — achlorezüst és a modern albumin papírok színezésére szolgál. Az alábbiakban tehát összefoglalóan ismertetjük sajátságait és a különféle recipéket.

Vörösbarna, a levegőn nedvességet felszívó, és így szétfolyó, vízben, alkoholban és aetherben igen könnyen oldható kristályos anyag, mely a nedves, szerves anyagokat erősen kékes fekete színre festi. Vizes oldata világos helyen állva barna szemcsék alakjában tiszta aranyat választva ki, szétbomlik, azért is sötét helyen tartandó. Előállítására szinaranyonak királyvizben (1 rész koncentrált salétromsav és rész koncentrált sósav keverék) való feloldása által történik. Az aranychlorid vizes oldata savi kémhatású. Fertő-

zések : tulságos savtartalom, nem nemes fémek által. Előbbi, különösen a sósav kimutatható azzal, hogy ammoniakba mártott üvegrud a kloraranyoldat közelében fehér felhő által lesz körülveve. Nem nemes fémek közül leginkább a réz jöhet tekintetbe, melyet kimutathatunk, ha az igen meghígított oldathoz marónátron (nátrium hydroxid) oldatot adunk, mely a rézzel kék, felforrás által megfeketülő csapadékot ad. Alkalmazást nyer aranyfürdők készítésénél.

Meg kell különböztetnünk savas, közömbös és alkalikus kémhatású aranyfürdőket, továbbá festőállandosító fürdőt. Savi kémhatású aranyfürdők tartósabbak, de hidegebb színeket adnak; közömbös hatású aranyfürdők rövid ideig tartósak, míg az alkalikus kémhatásúak rendszerint közvetlenül a használat előtt vegyítendő és

csak egy izben használhatók; a két utóbbi igen szép telített és meleg színeket ad.

1 gr. aranychloridot 100 kcm. vízben feloldva *normáloldatot* állítunk elő. (1:100)

Aranyfürdők:

1. porrátört kréta	10 gr.
víz	1000 kcm.
normáloldat	25 "
2. ecetwolframsavas nátron	30 "
víz	2000 kcm.
normáloldat	50 "

barnavörös színt ad.

3. ecetwolframsavas káli	30 gr.
víz	2000 kcm.
normáloldat	50 "

kékes-fekete színeknek

4. citromsavas nátron	20 gr.
víz	1000 kcm.
alkohol (40 fokos)	30 "
normáloldat	50 "

bibor színeknek.

5. ecetsavas nátron	30 gr.
ecetsavas mész	1 "
víz	1000 kcm.
alkohol (40 fokos)	30 "
normáloldat	30 "

fekete színt ad.

6. phosphorsavas nátron	10 gr.
víz	1000 kcm.
normáloldat	25 "

Színezve-rögzítő-fürdők: Albumin papirhoz:

Fixáló nátron	200 gr.
rhodanammonium	20 "
ecetsavas nátron	15 "
víz	800 kcm.

oldás után hozzáadva:

timsó	10 gr.
víz	50 kcm.

oldatot. Néhány szelet fixálatlan albumin papirt bele téve 24 óráig állni hagyjuk, megsűrjük és hozzá adunk:

aranychlorid	1 gr.
chlorammonium	2 "
víz	200 kcm.

oldatot.

Aristopapirhoz (chlorezüst-zselatinpapir).
Dr. Stolze szerint:

víz	200 kcm.
fixáló nátron	35 gr.
porrátört timsó	4 "
rhodanammonium	2 "
ólomnitrát oldat (1:100)	4 kcm.
normál aranyoldat	20 "

néhány napi állás után megsűrve, kész.

Vagy:

fixáló nátron	350 gr.
konyhasó	90 "
timsópor	40 "
rhodanammonium	20 "
víz	2000 kcm.

néhány napi állás után fixálatlan pipirszeleteken megsűrrendő és 10 kcm. normáloldat adandó hozzá.

Celloidinpapirhoz (chlorezüst kollodium emulziós papir) Dr. Kurz szerint:

víz	2000 kcm.
fixáló nátron	500 "
rhodanammonium	50 "
ecetsavas óloméleg	20 "
oldás után normáloldat	75 kcm.
ezután timsópor	15 gr.
citromsav	15 "
salétromsavas óloméleg	10 "

az oldat néhány nap múlva megtisztulván, megsűrrendő.

Valenta-féle általános festő és állandosító fürdő:

fixáló nátron	200 gr.
rhodanammonium	25 "
timsó	20 "
víz	500 kcm.

ehhez lehető kevés vízben oldva 10 gr. ecetsavas óloméleg adandó; az oldatot 50°-ra felmelegítettén, néhány napra félre állítjuk. A megtisztult oldatból 100 kcm.-re 3—4 kcm normáloldatot és 100 kcm. vizet adunk használatra.

Egyszerű festőállandosító fürdő *Valenta* szerint:

víz	1000 ccm.
ólomnitrát	10 gr.
fixáló nátron	200 "

ezen oldathoz használat előtt 50 kcm. normáloldatot adunk és azonnal kész.

E. van Bosch előírása:

víz	2000 kcm.
fixáló nátron	500 gr.
citromsav	30 "
ólomnitrát	20 "
oldás után normáloldat	75 kcm.

néhány napi állás után használható. Ajánlja a színezés után még 5%-os fixáló nátron oldat alkalmazását.

Függelék. Az aranychlorid készítési módja.

Szinarany, vagy ennek híján magyar vagy osztrák 10 frankos arany királyvizben, mely egy rész tömény salétromsavból és 2 rész tömény sósavból áll, ferdén állított üveglombikban 40—45° C. hőmérsék mellett, legcélszerűbb homok fürdőben, feloldatván, az oldat addig pároltatik be, míg szörpvastagságu lesz; ezután az arany súlyának megfelelő vízben feloldatik. *Lainer* szerint célszerű az állandó összetételű aranychlorid-káliumot készíteni: 100 gr. szinarany feloldása után hozzá lehetőleg kevés vízben oldva 38 gr chorkálit adunk, bepároljuk és 100—110° C-ra hevítjük; ebből 13.64 rész felel meg 10 rész tiszta aranychloridnak. (Dr. Moller „Recipe-gyűjtemény“.)

▲ FÉNYKÉPEZÉSI ELJÁRÁSOK. ▲

Hólyagképződés bromezüst és clórbromezüst papiroknál. E tünet főleg a bromezüst és clórbromezüst képek kénszinezésénél lép fel. Megakadályozhatjuk azonban a következő módon: Előidézés után a képet leöblítve, az alábbi állandósító fürdőben fixáljuk.

- A) 64 kcm. viz.
16 gr. fixálónátron,
1 „ nátriumszulfít.
- B) 1·5 kcm. jégecet,
1 gr. timsó,
5 kcm. viz.

A két oldatot tökéletes oldódás után összeöntjük, amidőn a folyadék csak kissé zavarodik meg. E fürdőben a kép felülete kicserződik. Ha a felület sikamlóssá válna, az állandósító fürdőt meg kell újítani. A jól kimosott képek — a mosáshoz jobb a folyóvíz, mint a lágy víz — kifehéritetnek s mielőtt a tulajdonképeni szinezéshez fognánk, megszáritatnak, mert különben a hólyagok könnyen fellépnek. A kénnátriumoldat ne legyen nagyon erős. Ajánlatos a következő összetétel:

- 1 gr. kénnátrium,
160 kcm. viz.

E fürdőből minden mosás nélkül timsó fürdőbe jön a kép. Egyszerre csak egy képet szinezünk és a fürdőt gyakrabban mozgassuk. A már szinezett képek a timsó fürdőbe kerülnek s ott maradnak, amíg az összes kép megvan szinezve. Ezután következik a mosás. A képekre rakott fehér csapadék vatta csomóval eltávolítható.

Lakk eltávolítása negatívról. Zselatin negatívról a lakknak nyomai is eltávolíthatók, ha a negatívot előbb alkohollal leöntjük s midőn az már lecsepegett 100 kcm. alkohol és 4 kcm. ammoniak elegyével öntjük le. Erre jól lemoszuk és szárítjuk.

Pyrogallus szóda-előhívó.

- A) 1000 kcm. lepárolt viz,
200 gr. natrium szulfít,
20 csepp vegytiszta kénsav,
28 gr. pyrogallus.

- B) 1000 kcm. viz,
100 gr. krist. szóda.

1 rész A, 1 rész B, 1 rész víz keverendő.

Terjesszük „AZ AMATŐR-t”!

„AZ AMATŐR” régi évfolyamai
kedvezményes áron:

1904. év I. évfolyam 6 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára . . .	6 korona
1905. év II. évfolyam 24 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára . . .	20 korona
1906. év III. évf. 24 füzet mérsékelt ára	10 korona
1907. év IV. évf. 24 füzet mérsékelt ára	12 korona
1908. év V. évf. 24 füzet mérsékelt ára	12 korona

Az Amatőr fotolaboratoriuma
nagyítási vállalat

Budapest, VII|29. Baross-tér 15. II. em. 5.

∴ TELEFON-SZÁM 94—49. ∴

Amatőrök lemezeinek, filmjeinek előhívását, erősítését és művészi retusálását, diapozitívek, nagyított negativek, brómezüst-, platin-, pigment-, „mattalbumin“-, gumminyomatok és nagyítások ∴ készítését és izléses bekeretezését elvállalja. ∴

Laboratoriumunk vezetői számos bel- és külföldi kiállításon díjakat és okleveleket nyertek. Szakszerű felvilágosítások és tanácsok ingyen. ∴ Vidéki megrendeléseknél a negatív gondos csomagolását kérjük. ∴

Hivatalos órák csak hétköznapokon d. e. 10—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Szakképzettség, ∴
művészi izlés, lelki-
ismeretes kezelés
és pontosság: vállalatunk alapelvei. ∴

IRODALOM.

ÚJ KÖNYVEK.

Jahrbuch der Lehr u. Versuchsanstalt für Photographie, Chemiographie Lichtdruck und Gravüre zu München. Az 1908/09-iki 9-ik évfolyam évkönyve pompás művészi kiállításban jelent meg. Ez iskola Németországnak egyetlen ilyenmű intézete s ennek elmúlt iskola évi működéséről számol be ez oktáv alakú mű 144 oldalon, amihez hozzájárul még 10 műlap, a hallgatók műveiből. A kötet első részében az intézetre vonatkozó adatokat, annak címét, szervezetét, beosztását, a tanító-testület névsorát, az intézet történetét, az intézetet ért kitüntetések találjuk. Ez után művészi és technikai közleményeket *Emmerich, Aichinger, Naegell, Spörl, Tichtl, Frank, Marc* és *Urbantól*, az intézet tanáraitól. Igen értékes a recipe-gyűjtemény, amelyeket az intézetben évek óta kipróbáltak és használtak. Az elmúlt évi beszámoló az intézet működéséről, a tanítás menetéről, az intézet munkásságáról, személyi hírek, a kísérleti intézet működéséről, a rendes hallgatók, a mestertanfolyam és kiművelési kurzus látogatóinak névjegyzéke s végül az intézet alapszabályainak kivonata fejezi be a gazdag tartalmat. Bővebb tudnivalóval mindenkinek szolgál az intézet igazgatósága, a jelentkezési ív pedig szerkesztőségünkben írható alá.

Anleitung zur Positiv und Negativ-Retousche. Von Carl v. *Zamboni*. Harmadik kiadás. Az amatőrök nem barátjai a retusálásnak, mely bizonyos esetekben azonban nélkülözhetetlen, főleg midőn az egyébként jól sikerült képen egyes részleteket kiakarunk emelni, vagy másokat letompítani, hibákat, foltokat stb. a negatívon vagy a pozitívon el akarunk tüntetni. *Zamboni* könyvéből megtanulhatja mindenki a retusálás fogásait. Részletesen tárgyalja a negatív

majd a pozitív portréknak, majd a nagyítások retusát. A következőkben a negatív és pozitív tájképre ismerteti s végül a képek akvarell színezését adja elő. 5 külön táblán mutatja be összehasonlítólá a retusálatlan és retusált képek közötti különbséget. A könyv *Wilhelm Knapp* kiadásában *Helleban* jelent meg s ára M 2.50. Megrendelhető.

KÜLÖNFÉLÉK.

Block-film. A *Lumière*-gyár igen érdekes újdonsággal lepte meg a filmmel dolgozni szerető amatőröket. Az új filmsomagok eltérően a *Premo*-csomagoktól, hátoldalukon nem hordanak feketés papírszallagot. A filmek ortokromatikusok (színérzékenyek) és hátoldalukon fényudvarmentesítő fekete zselatinréteg van, mely a hívás előtti vízfürdőben 1 perc alatt a filmről leúszik. Ez új filmeket csak örömmel fogadhatjuk, mert oly tulajdonságokkal bírnak, amelyeket az eddig használatban levő filmeknél nem tapasztaltunk. Fényérzékenyséjük is jóval nagyobb a többi filmekénél (kb. 15–16° Sch.). Használatuk igen egyszerű. A filmeket csak egy vékony kb. 2 cm.-nyi fekete papírszallag van és ezek segítségével váltjuk a filmeket. A filmek simán fekszenek és surlódás nem áll elő. Bármely forgalomban lévő csomagfilm kazettához használhatók. Kapható: „Uttörő“-nél, magyar fotóipari szaküzlet V., Dorottya-utca 11. sz.

Adás, vétel, csere.

Becserélném Ernemann-féle 9×12, *H. Mayer* anasztigmáttal, kettős — vagyis redőny és nyomó zárral — bíró univerzális kamarámat váltó-magazinnal 12 lemezre, 6 drb. vékony lemez kazettával, 2 zsebkönyvalaku tokban, szintén jó gyártmányu anasztigmáttal, kettős kihuzattal bíró 13×18-as lapos zsebkamaráért. Cím: *Török Ödön, Csácsó.*

▲ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ▲

Tisztelettel kérjük azon tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetése az ez évi harmadik negyeddel lejárt, hogy a lap fennakadás nélkül való küldése érdekében előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek.

K. B. mtr. főellenőr, Budapest. Beküldött 3 képe közül az egyik igen artisztikus t. i. a munkába menő parasztasszony. Azonban a beállítás — rajz — tekintetében van némi fogyatékoság. U. i. ügylátszik az alak mozgásának gyorsaságával nem volt arányban pillanatzáranak alkalmazott gyorsasága, mert az egyik láb teljesen elmozdult, vagyis életlen. Másik hiba, hogy az előtér is teljesen elmosódott, „vattás”, ellenben a háttér, mely itt csak a „staffázs” alárendelt jelentőségével bír, éles. Fordítva kellene lennie. És végül talán nem csalódunk, ha azt vételezzük, hogy e felvételt korrigálatlan, tehát elrajzoló (olcsó) objektívvel készítette? Ámde reméljük, hogy legközelebb oly képeket küld, melyek e hibáktól mentek s tárgyuknál, de beállításuknál fogva is éppily érdekesek lesznek.

H-y S.-né urnő Mezőkövesd. Az annak idején beküldött felvételek között — az Ön túlzott szerénysége dacára is — találtunk néhányat, melyben a művészi izlésnek egy-egy szikrája már felcsillan. Ez a tájképekre vonatkozik. A portrék a kezdőt mindig inkább viszik a banalitásokra, mert míg a természet sohasem — pózol, az emberek legnagyobb része ugyancsak hajlandó erre. Különösen a fényképező-gép előtt. Mindenesetre örülünk az Ön nemes ambíciójának és kérünk ismét néhány újabb felvételt, hogy lapunk irányának és tanításaink hatását megállapíthassuk. Ha kívánja képeit — esetleg egy-két megjegyzéssel kíséretében a hátlapjukon — visszaküldjük.

H. L. Szerencs. Biz egy évig exponáltan heverő felvételének használható voltahoz nem nagy a remény. De könnyű a bizonytalanságot megszüntetni. Hívja elő!

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: KOHLMAN ARTÚR dr.
Társzerkesztő: GABOR JÓZSEF.
Helyetteszerkesztő: SZ. KISS LAJOS vegyész-mérnök.
Főmunkatársak: SZTANKOVCSKY JÓZSEF és SZEGHALMI GYULA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Baross-tér 15.
Bercsényi-nyomda r.-t. Budapest, VIII., Reviczky-tér 5.

„AZ AMATŐR“

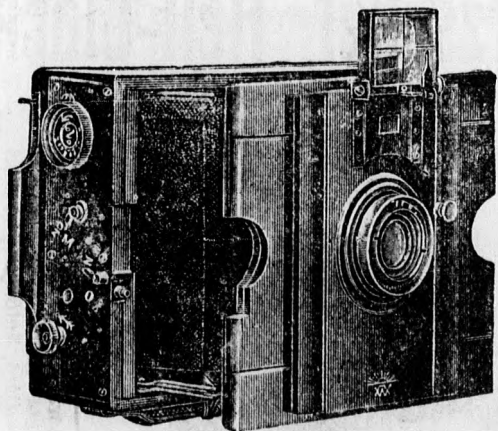
I. országos kiállítását a
Margitszigeten (a főhercegi
kastélyban)

modern és antik
művészi butorokkal,
szobrokkal,
dísztárgyakkal

Schmidt M. Miksa

művészi lakberendezési vállalata rendezte be

Budapest, V., Lipót-körut 1.

Lechner új zseb- és kézi-kamarái

elsőrangú készülékek.

Az összes készülékek elsőrangú pillanatfelvételekhez való kettős redőnyzárral felszereltek. A zár $\frac{1}{1000}$ másodperces gyorsaságig szabályozható és nyílása teljesen zárva húzható fel.

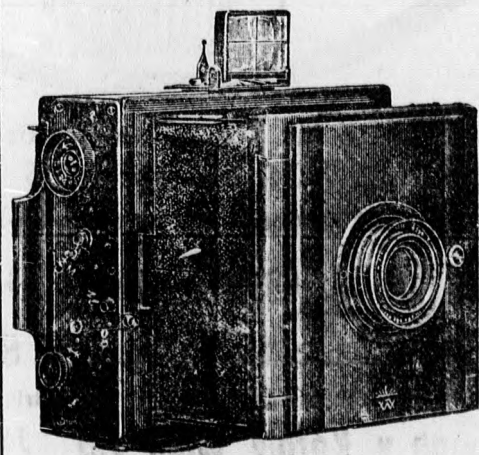
Kapható az összes jobb foto-üzletekben
vagy közvetlenül a gyártóknál

Fabrik photographischer Apparate

R. Lechner (Wilhelm Müller)

Wien, I. Graben 31.

Kérje tartalmas 60. számú árjegyzékünket
Ingyen és bérmentve!

Művészi plakátok,

cimkék, meghívók, oklevelek stb.
egy és többszinű litografiák

a legfinomabb kivitelben készülnek

Kellner és Mohrlüder

kő- és könyvnyomdai műintézetében

BUDAPEST, V., Csáky-ú. 9.

(a Vigszinház közelében.)

☛ Tessék e hirdetésre hivatkozni. ☛

ÚJ SZAKÜZLET

WANAUS FERENCZ ÉS TSA

FÉNYKÉPEZÉSI CIKKEK SZAKÜZLETE

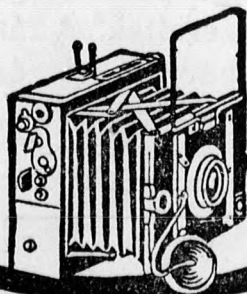
BUDAPEST, IV. KÁROLY-
KÖRUT 22. SZ. (RÖSER-BAZÁR)

TELEFON-SZÁM: 163-69.

MODERN FÉNYKÉPEZŐGÉPEK. ELSŐRENDŰ
OBJEKTIVEK. DÚSAN FELSZERELT RAK-
TÁR ELSŐRENDŰ LEMEZEKBE, PAPIROK-
BAN ÉS ÁLLANDÓAN FRISS ÉS TISZTÁN
KEZELT VEGYSZEREKBE. MINDENEMŰ
FÉNYKÉPÉSZETI MUNKÁK KIDOLGOZÁSA.

Nettel

ideális kamarája minden komoly amatőrnek
és szakfényképésznek; kitűnő szerkezet.
Elegáns kivitel.

Szállítható az összes szokásos keretekben,
valamint 9×14 cm. és 10×15 cm.-esben is
mint tekercs és panoráma-kamara.

Érdekes árjegyzék ingyen és bérmentve!

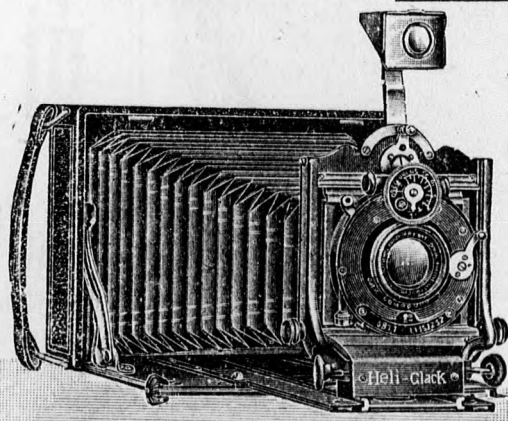
Camerawerk Sontheim 83, am Neckar.

Vezérképviselő Magyarország-Ausztria részére:

Eugen v. Károly, Wien, VIII., Josefstädterstr
14. Mezzanin

A Rietzschel Heli-Clack

9×12 és 10×15 cm. szélességben.

Precziós-kamara szélesség-méret-ben
fényerős optika részére, háromszoros
kihuzattal és szilárd, öntött szerkezettel.

Kihuzata 31 cm., illetve 38 cm., a mi egyedül a hátsó
lencsével való dolgozást is csakúgy lehetővé teszi,
mint az elülsővel. Teleobjektív használata nélkül is
tehát 2-3 szoros, teleobjektív használata esetén
pedig 8 szoros nagyítás érhető el. Sokoldalú fel-
és oldaleltolás az öntött előrész révén, kettős csavar-
menet, kivehető objektív deszka.

Kérje — „Az Amatőr“-re hivatkozva — 3. számú
árjegyzékünket ingyen és bérmentve.

A Hch. Rietzschel G. m. b. H.

Optische Fabrik G. m. b. H. München.

Képviselő: G. JAHN, Wien, IX/4. Sechsschimmelgasse 7.